

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 091 1/99 - 1450
Signatura: bilas105

Oblastní pracoviště č. 9
Okresní pracoviště Hradec Králové

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola: Mateřská škola Holohlavy č.p. 124/124, 503 03 Smiřice

Identifikátor ředitelství: 600 087 760

IZO: 107 580 900

Ředitelka školy: Věra Kozová

Zřizovatel: Obec Holohlavy, Obecní úřad, Školní 35/35, 503 03 Smiřice

Příslušný školský úřad: ŠÚ Hradec Králové, M. Horákové 504, 500 06 Hradec Králové

Termín inspekce: 7., 8. a 12. ledna 1999

Inspektor: Mgr. Miluše Urbanová

Předmět inspekce: Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
Podmínky a průběh vzdělávání

Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá: Třídní knihy, plány výchovně vzdělávací práce, záznamy z provedených hospitací, roční plán školy na rok 1998/1999, výroční zpráva školy za rok 1997/1998, režim dne, záznamy o dětech, přehled docházky dětí.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Dvoutřídní mateřská škola je umístěna ve školní budově, která byla postavena v roce 1937. Mateřská škola byla zřízena v roce 1956, do roku 1975 sdílela budovu spolu se základní školou. Od roku 1993 je v budově umístěno detašované pracoviště Základní školy ve Smiřicích. Je zde první a druhý postupný ročník základní školy. V budově je dále školní jídelna, která je součástí mateřské školy.

Prostory tří zařízení nejsou od sebe odděleny. V přízemní je společná šatna pro zaměstnance všech školských zařízení, první třída mateřské školy, jedna třída základní školy, společná šatna pro děti MŠ i ZŠ, dále šatna pro první třídu MŠ, sociální zařízení pro děti MŠ. V suterénu je umístěna druhá šatna ZŠ a tělocvična, která je využívána MŠ i ZŠ. V prvním patře je školní jídelna. Stravování dětí ZŠ i první třídy MŠ je realizováno na chodbě, která je vybavena stoly a židlemi. V druhém patře je dále ředitelna, jedna třída ZŠ a druhá třída MŠ. Jsou zde dvě sociální zařízení pro děti z MŠ a ZŠ, WC pro zaměstnance je umístěno v místnosti, která slouží jako prádelna a sušárna. Rozčlenění prostor si vynucuje

časté přecházení dětí. Děti z první třídy musí třikrát denně přecházet do prvního patra - do školní jídelny. Děti z druhé třídy mají umístěno WC a umývárnu ve značné vzdálenosti od třídy, šatnu mají v přízemí. Souběžná činnost základní a mateřské školy vyžaduje organizační omezení v režimu dne s cílem minimalizovat vzájemné rušení. Celková plocha prostor mateřské školy činí 1.356 metrů čtverečných (zahrnutý jsou i společné prostory, chodby, vestibul a školní jídelna). Plošný výtěr obou tříd je 214 metrů čtverečných.

Budova je podsklepena, má půdní prostory, velkoryse jsou zde řešeny chodby, které jsou částečně užívány jako jídelna a šatny. Budova je vytápěna plynovým topením, je ve většině prostorů světlá. Suterénní prostory jsou napadeny vlhkostí, v prostorách chodeb a umývárny pro děti je značný chlad (stav nelze objektivizovat z důvodu absence teploměrů).

Třídy jsou rozděleny na dvě části - hernu a ložnici. Nedostatkem je skutečnost, že lehátka nejsou skládána, v ložnicích nejsou koberce a nelze prostory využívat k výchovně vzdělávacím účelům. Vzhledem k počtu dětí a poměrně malým prostorům tříd se toto řešení jeví jako nezbytné. Místa u stolků jsou pouze v počtu 24 v každé třídě.

Škola disponuje zahradou o celkové výměře 3.238 metrů čtverečných. Vybavení školní zahrady tvoří pískoviště, dvě kovové průlezky, altánek, dětský vodotrysk. Na zahradě jsou vzrostlé stromy, které zabezpečují potřebné zastínění v letních měsících.

K vnitřnímu vybavení patří pianino, Orffův instrumentář, dva televizory, sada molitanových kostek, tři žíněnky, dvě švédské bedny, tři švédské lavičky a drobné tělovýchovné náčiní. Prostředí mateřské školy je čisté a upravené. Třídy jsou vyzdobeny pracemi, které zhotovily učitelky školy. Interiér tříd je funkčně a vkusně vybaven, zřejmá je snaha o tvorbu pedagogiky podnětného prostředí. V každé třídě jsou vytvořeny tři herní koutky. Vnitřní zařízení mateřské školy je zastaralé, evidentní je potřeba provádění dílčích oprav, nátěrů a podobně. Zařízení pro vedení administrativy školy je rovněž zastaralé, zázemí pro zaměstnance školy je velmi skromné.

Mateřská škola má malou zásobu učebních pomůcek. Pomůcky jsou částečně inovovány z prostředků získaných od sponzorů a poskytnutých zřizovatelem. Školský úřad v minulém roce poskytl částku na nákup pomůcek ve výši 2.700 Kč. Tyto prostředky neumožňují zakoupení potřebného množství pomůcek. Lze konstatovat, že fond pomůcek je zastaralý, využívány jsou dosud některé didaktické pomůcky a hračky, jejichž stáří je třicet let. Veškeré pomůcky jsou přehledně, účelně rozříděny. Ve srovnání se situací v obdobných školských zařízeních je stav inovace hraček, pomůcek i ostatního zařízení neuspokojivý.

Vedena je učitelská i žakovská knihovna, pravidelně jsou odebírány odborné časopisy: Učitelské noviny, Školství, Informatorium a Předškolná výchova.

Prostorové podmínky školy jsou vzhledem k rozříděnosti jednotlivých prostor hodnoceny jako spíše podprůměrné. Úroveň vybavení budovy a stav pomůcek a hraček lze hodnotit jako podprůměrné, kvalita vybavení a prostorové podmínky školní zahrady spíše nadprůměrné.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

Provoz mateřské školy je od 6 : 30 do 16 : 30 hod. Délka provozu mateřské školy byla s rodiči projednána na počátku školního roku.

Režim dne je stanoven tak, aby respektoval psychohygienické a didaktické zásady. Jsou vytvořeny podmínky pro časově uvolněný příchod dětí. Režim dne umožňuje zařazení spontánních a řízených činností adekvátně věku a potřebám dětí. V průběhu inspekce došlo

k dalšímu zefektivnění režimu dne, byl rozšířen prostor pro kognitivní činnosti v odpoledních hodinách pro předškolní děti. Tato změna je hodnocena jako velmi pozitivní.

Odpolední odpočinek je organizován standardním způsobem pouze v první třídě. I zde však mají děti právo volby, zda setrvají v druhé části odpočinku na lehátku, či zvolí náhradní relaxační aktivity. Ve druhé třídě je realizován náhradní relaxační program, děti mohou v případě vlastního rozhodnutí odpočívat na lehátku. Tento způsob práce v plné míře zohledňuje individuální potřebu jednotlivých dětí. Ředitelka školy plánuje další zkvalitnění obsahu tohoto organizačního celku ve smyslu jeho hlubšího a systematického využití pro výchovně vzdělávací práci.

Pitný režim je zaveden a funkčně realizován. Je dbáno na cílené vytváření návyku dětí.

Rozvržení pracovní doby učitelek není maximálně efektivní vzhledem k realizaci přestávek na odpočinek a jídlo učitelek a zkrácenému pracovnímu úvazku učitelky. V průběhu inspekce byly ředitelkou školy přestávky zrušeny. Souběh výkonu přímé výchovné činnosti je využíván k péči o talentované děti a zabezpečení pobytu dětí venku.

Celkový počet zapsaných dětí je 47, z toho jedno dítě je mladší tří let. Tato skutečnost je v rozporu s pedagogickými a organizačními zřeteli. Hygienické parametry nejsou odborně doložitelné, OHS nevydala vyjádření k počtu dětí. Ředitelka školy stanovila výjimku z počtu dětí stanoveného vyhláškou č. 35/1992 Sb., o mateřských školách. Jejím prostřednictvím zvýšila počet zapsaných dětí o 7. V rozporu se stanovenou výjimkou však bylo přijato jedno dítě mladší tří let. Tato skutečnost nekoresponduje s písemně stanovenou výjimkou, nazvanou Kapacitní listina. Situaci výrazně zhoršuje skutečnost zkráceného pracovního úvazku jedné učitelky a snížená míra přímé výchovné práce ředitelky mateřské školy. V průběhu inspekce ředitelka školy projednala se zaměstnavatelem nápravu, pracovní úvazek učitelky byl se zpětnou platností k 1. lednu 1999 rozšířen na 100%.

Psychohygienické podmínky lze se zřetelem k provedené změně pracovního úvazku učitelky hodnotit jako spíše nadprůměrné. Hodnocení je záporně ovlivněno počtem dětí.

3 Hodnocení personálních podmínek

Ve škole pracují ředitelka, tři učitelky a školnice. Mateřská škola sdružuje další školské zařízení - školní jídelnu, kde pracují dvě kuchařky (100% pracovní úvazek) a jedna vedoucí školní jídelny (50% pracovní úvazek). Většina zaměstnankyň má trvalý pracovní poměr. Ostatní pedagogické i provozní pracovnice mají 100% úvazek. Délka pedagogické praxe je v rozmezí 0 až 32 let. Odpovídající odbornou a pedagogickou způsobilost mají tři učitelky, jedna učitelka má středoškolské vzdělání získané studiem na střední zdravotní škole, nemá odbornou a pedagogickou způsobilost. Provozní pracovnice zabezpečuje úklid mateřské školy, pečuje o školní zahradu a provádí obsluhu plynového kotle.

Pedagogický sbor není plně stabilizován. V prosinci 1998 došlo k odchodu kvalifikované učitelky, na její místo byla přijata pracovnice bez odborné a pedagogické způsobilosti, pracovní poměr je uzavřen na dobu určitou. Škola v letošním školním roce nevyužívá připravenosti jedné vyučující v oboru německého jazyka pro rozvoj nadání a talentu dětí (vzdělání pro učitelství mateřských škol a státní závěrečné zkoušky z německého jazyka).

Personální podmínky lze hodnotit jako spíše podprůměrné.

4 Plnění učebních osnov

Mateřská škola pracuje podle Programu výchovné práce pro mateřské školy a jeho modifikace časově tematických plánů výchovně vzdělávací práce. Učitelky zpracovávají týdenní plány, které obsahují vedle pěti hlavních didaktických cílů standardních složek výchovy i ekologickou výchovu. Kladem těchto týdenních plánů je tematická provázanost činností v týdnu. Nedostatkem je neplánování didaktických úkolů na všechny organizační celky a absence diferenciací ve věkově smíšené třídě.

Z rozboru zápisů z třídních knih, záznamů z hospitací a rozhovoru s ředitelkou vyplývá, že deklarovaný výchovně vzdělávací program je plněn. Frekvence jednotlivých složek výchovy je stanovena a dodržována. Nedostatky byly zjištěny v kvalitě zápisu do třídní knihy, kdy je někdy namísto realizovaného didaktického cíle uveden obsah. Dalším zjištěním je nedostatečné využití osnov pro realizaci osobnostního rozvoje předškolních dětí. Příčinou je ne zcela funkční způsob plánování a zpětné vazby k časově tematickým plánům a neefektivní rozvržení didaktických úkolů do všech organizačních celků.

Zásadním nedostatkem je skutečnost, že v první třídě byla prováděna výchovně vzdělávací činnost dle plánů pro děti tří až čtyřleté, přesto že jsou ve třídě děti čtyř až pětileté a jedno dítě ve věku pět až šest let. Ředitelka školy provedla okamžitou nápravu.

Škola ve svém programu nabízí volbu vzdělávacích aktivit. Jedná se o výtvarný kroužek, který vedou dvě učitelky školy. Do prosince 1998 byl realizován i jazykový kroužek, k jeho ukončení došlo v důsledku odchodu učitelky, která měla v oblasti logopedie rozšířené vzdělání.

Plnění učebních osnov lze hodnotit vzhledem k uvedeným zjištěním v první třídě jako podprůměrné.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

V průběhu inspekce bylo realizováno celkem 9 hospitací (dvakrát ranní cvičení, jednou tělesná výchova, dvakrát výtvarná výchova, jednou literární výchova a třikrát ranní hry).

Výchovně vzdělávací činnost je plánována na základě časově tematických plánů výchovně vzdělávací práce pro mateřské školy. Metodika plánování není zcela efektivní, postrádáno je větší využití všech organizačních celků k plnění didaktických úkolů zejména v nejstarší věkové skupině.

Celkové klima školy je vlídné, vyrovnané, učitelky mají přirozenou autoritu. Bylo sledováno podnětné jednání pedagogů, snaha o posilování vzájemných vztahů mezi jednotlivými dětmi. Učitelky jsou většinou přiměřeně náročné na výkony dětí, snaží se respektovat jejich potřeby a možnosti. Nedostatkem je absence individuálních plánů pro dvě děti s odkladem školní docházky.

Záznamy o dětech jsou vedeny. Jejich další rozpracování ve smyslu pedagogické diagnostiky není zcela realizováno.

Ranní hry poskytovaly dobré podmínky pro realizaci vlastní aktivity dětí. Byly sledovány konstruktivní, tvořivé, námětové a didaktické hry. Vhodně byla realizována individuální péče nově přijatému dítěti a nepřímé řízení herních aktivit učitelkou. Didaktické cíle byly stanoveny, efektivita jejich plnění nebyla vždy uspokojivá. Z pohledu pedagogického působení nebylo plně využito možnosti individualizace výuky. Schopnost dětí rozvinout herní situaci je dobrá. Kladejším zjištěním je uspokojivá míra adaptace, činnosti atmosféra a spolupráce dětí s učitelkou.

Úroveň ranních her lze hodnotit jako spíše nadprůměrné.

Ranní cvičení

Struktura ranních cvičení odpovídá požadavkům předškolní výchovy. Ranní cvičení jsou realizována denně. Děti se nepřevlékají do cvičebních úborů. Učitelky mají připravené skladby zdravotních cviků, v jedné třídě je ranní cvičení prováděno dle metody Lerngymnastika. Vhodně je uplatňován princip cílevědomosti, důslednosti a soustavnosti. Děti mají dobré výsledky v oblasti sebeoblužných a tělovýchovných dovedností, jsou schopny kvalitního provedení zdravotních cviků, které jsou sestaveny tak, aby byly procvičeny všechny svalové skupiny. Učitelky poskytují dětem vzor při cvičení. V dostatečné míře je dbáno na správné držení těla a dodržování výchozích poloh těla u jednotlivých zdravotních cviků. Nebyla uplatněna diferenciací náročnosti cvičení dle věku dětí.

Úroveň ranního cvičení lze hodnotit jako spíše nadprůměrnou.

Tělesná výchova

Skladba řízené činnosti odpovídala požadavkům na tělesnou výchovu v mateřské škole. Jejím obsahem byla chůze s obměnou, zdravotní cviky, cvičení na nářadí a pohybová hra. Didaktický cíl byl stanoven a splněn. Nedostatkem byla malá aktivita dětí při cvičení na nářadí - bylo možno použít více nářadí nebo provádět cvičení v družstvech. Nebyla provedena diferenciací dle věkových a osobnostních dispozic jednotlivých dětí. Přejít přes švédskou lavičku v punčocháčích nebyl vhodný. Převlékání do cvičebních úborů je realizováno pouze v letním období, vzhledem k chladným chodbám se děti převlékaly pouze do triček, cvičily bez obuvi. Tělocvična nebyla větraná, obsluha oken je dle sdělení vyučující technicky velmi náročná, objektivně není v silách jedné učitelky odstranit ochranné mříže z oken. Děti procvičily všechny svalové partie. Učitelka poskytovala dětem přiměřený vzor, instruovala je, dbala o správné provedení cviků. Pomůcky byly připraveny. Bezpečnost dětí byla dodržena.

Tělesnou výchovu lze celkově hodnotit jako spíše nadprůměrnou.

Literární výchova

Cílem literární výchovy byly seznamování dětí s dalšími postavami pohádek, seznamovat s vlastnostmi hrdinů. Stanovený cíl odpovídal výchovně vzdělávacímu programu. Obsahem byla dramatizace pohádky. Učitelka užila alternativního metodického postupu - improvizované divadelní scény a výroby loutek. Kladně byla hodnocena kreativita učitelky, její kvalitní schopnost dramatického přednesu. Děti byly velmi zaujaté, vhodně bylo využito prožitkové učení a nestandardní, velmi účinná forma aktivizace dětí prostřednictvím jejich účasti v dramatizaci. Učitelka erudovaně a citlivě zvládla náročnou situaci způsobenou maladaptivním chováním jednoho dítěte.

Literární výchova je hodnocena jako vynikající.

Výtvarná výchova

Byly sledovány dva bloky výtvarné výchovy. Jedna v rámci standardního výchovně vzdělávacího programu školy, druhá ve formě kroužku výtvarné výchovy. Didaktické cíle byly stanoveny přiměřeně věku dětí. Obsah činnosti převážně korespondoval se zadaným

cílem. Nedostatkem byla absence diferenciací výkonů dětí s ohledem na jejich věkové zvláštnosti, postrádána byla cílenější práce s talentovanými dětmi.

Drobným nedostatkem byla menší míra promyšlenosti ze strany učitelky, která nepříznivě ovlivnila výsledky výtvarných prací. Nedostatky byly rovněž shledány v oblasti metodických aspektů výtvarné výchovy. Struktura výtvarné výchovy byla velmi obsažná. V obou případech byla zvolena frontální metoda činnosti. Jako velmi kvalitní je hodnocen projev a styl práce učitelky, její odborná připravenost, pohotovost a vstřícnost k dětem. Kladně je hodnocena náročná skladba výtvarných činností, nedochází k podceňování schopností dětí. Děti pracovaly se štetcem, barvou, stříhaly dle šablony, nalepovaly, byly vedeny k samostatnému výtvarnému projevu. Pokyny vyučující nebyly jednoznačné, tato skutečnost negativně ovlivnila i výsledky výtvarných prací.

Kladem bylo navození prožitku dětí, vhodná motivace, provázanost tématu výtvarné činnosti na téma z oblasti rozvíjení poznání - volně žijící zvířata. Dobře hodnocena byla soustředěnost dětí, aktivita a zájem o činnost, rovněž vlídná, přátelská a kooperativní atmosféra.

Výtvarnou výchovu lze hodnotit jako spíše nadprůměrnou.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Děti mají dobré návyky společenské i hygienické. Sociální klima školy je spolupracující a vyrovnané.

Děti jsou vedeny k dodržování pravidel mezilidských vztahů, je vytvářen pěkný vztah mezi pedagogy, dětmi i ostatními zaměstnanci školy. Vztahy učitelů k dětem jsou vstřícné, motivující a stimulující. Dosažená úroveň návyků a dovedností dětí v oblasti sebeobsluhy, společenského, kulturního chování a samostatnosti je uspokojivá. Děti jsou povzbuzovány, motivovány. Interpersonální konflikty mezi dětmi nebyly sledovány, děti jsou velmi klidné, ukázněné, aktivní a soustředěné. Vedení dětí k udržování čistoty a pořádku je uplatňováno nenásilně a důsledně v průběhu celého dne.

Estetické prostředí a vlastní příklad pracovníků podporují rozvoj estetických hodnot a zájmů dětí. Děti mají pouze částečně vytvořeny pracovní návyky. Sledována byla jejich odpovídající zručnost a manipulační dovednost. Výtvarné práce, grafické cviky a výrobky dětí zdobí jednotlivé prostory mateřské školy. Děti nemají dostatečně upevněny některé kognitivní dovednosti a vědomost, jedná se o důsledek nesystematického plánování výchovně vzdělávacího procesu.

Děti vystupují bezprostředně, jsou kooperativní, vstřícné. Osobnost dítěte je rozvíjena v klidné, laskavé a vstřícné atmosféře.

Osobnost dítěte je rozvíjena v převážně dobrých podmínkách, které odpovídají požadavkům předškolní výchovy. Na základě výsledků inspekčního zjištění je hodnocen rozvoj osobnosti dětí a utváření všeobecné kulturnosti, osobních kompetencí, hodnotových orientací a postojů jako průměrné.

ZÁVĚRY

Mateřská škola nemá optimální materiálně technické podmínky pro svou výchovně vzdělávací činnost.

Byla zjištěna dobrá kvalita výchovně vzdělávací práce pedagogů školy.

Pro výkon inspekce byly vytvořeny velmi dobré podmínky, ředitelka školy byla přístupná kritice, konstruktivně na ni reagovala.

Vymezení zásadních kladů:

- dobrá kvalita pedagogické práce školy,
- podnětnost prostředí ve třídách,
- pořádek a čistota,
- realizace náhradních relaxačních aktivit náhradou za odpočinek dětí, možnost individuální volby dítěte.

Vymezení zásadních nedostatků:

- nedostatky v plánování výchovně vzdělávací práce - absence diferenciací úkolů dle věku dětí a využití všech organizačních celků.

Doporučení inspekce k další činnosti školy :

- zabezpečit vypracování individuálních výchovně vzdělávacích plánů pro děti s odkladem školní docházky,
- využívat prostor ložnice k výchovně vzdělávací činnosti, skládat lehátka,
- zakoupit koberce do prostor obou ložnic,
- věnovat cílenou péči metodice, didaktice a pedagogickým zásadám výchovně vzdělávací práce v mateřské škole,
- ve spolupráci se školským úřadem a zřizovatelem nalézt řešení k potřebné inovaci učebních pomůcek a hraček,
- zkvalitnit organizaci tělesné výchovy - větrání tělocvičny, vhodný oděv a obuv dětí,
- rozšířit péči o talentované děti,
- zlepšit kvalitu plánování výchovně vzdělávací práce, využívat efektivněji všech organizačních celků k realizaci didaktických cílů, zejména s ohledem na předškolní děti,
- doplnit vybavení o pokojové teploměry,
- větší pozornost věnovat věkové a individuální diferenciaci ve vztahu ke stanovování a realizaci didaktických cílů,
- zvýšit stávající kvalitu výchovně vzdělávací práce školy,
- v příštím roce navýšit počet zapsaných dětí prostřednictvím udělení výjimky dle vyhlášky č. 35/92 Sb., o mateřských školách v souladu s pedagogickými a organizačními zřeteli,
- věnovat systematickou péči začínající učitelce.

razítko

Podpis inspektorky:

.Mgr. Miluše Urbanová v. r.

V Hradci Králové dne 15. ledna 1999

Přílohy: 0

Inspekční zprávu jsem převzala dne 18. ledna 1999

razítko

Podpis ředitelky školy Věra Kozová v.r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Obecní úřad Holohlavy, č.p. 35/35, Smiřice PSČ 503 03	1. února 1999	č.j.:0911/99 - 1450
Školský úřad: ŠÚ Hradec Králové, M. Horákové 504, Hradec Králové PSČ 500 06	1. února 1999	č. j.:O91/99 - 1450

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
--	--	Připomínky nebyly doručeny.